

Širší souvislosti sestřelení čínského balónu v moři u USA

 cz24.news/sirsie-suvislosti-zostrelenia-cinskeho-balona-v-mori-pri-usa

10. února 2023

[Stáhnout PDF](#)

Sledujte nás na Telegramu: [@cz24news](https://t.me/cz24news)

Pozornost médií v posledních dnech přitáhla bizarní událost se sestřelením „špionážního“ balonu ČLR nad Atlantským oceánem, nedaleko od pobřeží státu Jižní Karolína. Ministr obrany Lloyd Austin zdůraznil, že se to stalo nad americkými teritoriálními vodami. Část západních médií hlavního proudu využila příležitosti, aby znovu poukázala na údajně nebezpečné kroky Číny, ohrožující „mírumilovné“ USA, které se však snaží získat „vedení světa“.

Nově se rozproudila i diskuse o rostoucím napětí ve vztazích mezi USA a ČLR, které může destabilizovat mezinárodní vztahy a v současné situaci je velmi nebezpečné. V téměř patové vnitropolitické situaci v polarizovaných Spojených státech se republikáni i demokraté snažili "incident" využít k posílení svých pozic. Čínská

hrozba je přitom jednou z mála oblastí, ve které se oba tábory shodují. Nové úškleby na adresu prezidenta Joea Bidena vyvolala jeho téměř dětinská radost ze sestřelení balonu a patetické děkování vojenským letcům, jako by provedli kdovíjaký hrdinský čin.

Rozruch kolem události, jejíž bezpečnostní rozměr je diskutabilní, vyvolali politici a média. S radostí se jí chytli i všelijací \"analytici\", jejichž počet roste. Široce se o ní rozepisovaly, ačkoli relevantních informací bylo vzhledem ke specifikum případu poměrně málo. Prezentovala se široká škála názorů. Na jednom kraji stály ojedinělé verze s jednoduchým vysvětlením, že skutečně mohlo jít, jak tvrdil Peking, o meteorologický balón, který se proto, že je slabě říditelný, dostal nad území USA, což však „neuspokojovalo“. Převažovaly úvahy a upozornění na to, že šlo o záměrné narušení vzdušného prostoru (suverenity) USA, které se nesmí podceňovat. Vyústilo to do druhé krajnosti s nedokazatelným závěrem, že Peking vyslal balón mazaně právě teď. Chtěl prý překazit chystanou návštěvu ministra zahraničí USA Anthony Blinkena v ČLR. Ten po rozhodnutí zrušit cestu do Pekingu, označil událost za nezodpovědné chování Číny.

O trase letu čínského balónu a jeho sestřelení

V informacích zveřejněných o balonu v USA byla zjevná snaha prezentovat, že šlo o čínskou špionážní akci, ale bez patřičných argumentů. Balón vletěl do vzdušného prostoru USA nad Aleutskými ostrovy 28. ledna a pokračoval přes Aljašku a západní část Kanady. Kanada jako nadháněč USA předvolala 3. února kvůli letu balonu na ministerstvo zahraničních věcí (jeho současný oficiální název je značně patetický – Global Affairs Canada) čínského velvyslance.

Balón se 31. ledna ocitl znovu nad územím USA na severozápadě ve státě Idaho a 1. února byl zpozorován v Montaně nad městem Billings. To vyvolalo obavy, neboť v Montaně v okolí letecké základny Malmstrom (jako jedné ze tří základen) se nacházejí mezikontinentální balistické rakety LGM-30 Minuteman III. Podle vyjádření nejmenovaného úředníka ministerstva obrany balón sice

letěl zhruba v souladu s modely proudění vzduchu, ale prý nějakou dobu stál v blízkosti „citlivého“ Malmstromu, čímž zpochybnil čínská tvrzení o neřízeném letu. Odborník na kontrolu zbraní Jeffrey Lewis uvedl, že balón mohl zjistit, zda vysílají rádiové věže, ale kdyby někdo speciálně připravený při cestě přes Montanu použil radiofrekvenční detektor, mohl by se dostat k raketovým silám mnohem blíže.

Balón byl podle médií 3. února zpozorován už v Missouri nedaleko od Kansas City. Velitel NORAD (North American Aerospace Defense Command – Severoamerické velitelství protivzdušné obrany) generál Glen VanHerck prohlásil, že pohyb balonu byl monitorován.

Se sestřelením balonu souhlasil prezident, který to chtěl udělat hned poté, co ho o letu informovali, ale vojáci ho od toho odmluvili kvůli nebezpečí následků dopadu trosek na obydlená území. Balón sestřelila 5. února stíhačka F-22 - Raptor střelou vzduch - vzduch krátkého doletu AIM-9X - Sidewinder. Podle některých zdrojů se to podařilo až na druhý pokus. Dříve byla vyhlášena omezení pro letecký provoz nad Severní i Jižní Karolínou. Na „misi“ se podílelo více stíhacích i tankovacích letadel.

Velikost balónu byla podle médií uvedena značně obrazně - asi 2 - 3 školní autobusy. Na zásah letadla se z technických důvodů čekalo, až balón klesl do výšky pod 20 km. Sestřelení balonu představuje technický problém i pro protiletadlové rakety.

Vojenské námořnictvo zajišťuje vyzvednutí potopených trosek balonu a akci zajišťuje pobřežní stráž. Po internetu kolují snímky z této „operace“. Zajímavé je, že se do zapojily tedy až tři složky ozbrojených sil USA.

Objevily se i protichůdné úvahy o tom, co se mělo dělat. Některé kritizovaly pozdní zásah. Další uváděli, že při několikedenním letu balonu nad USA se daly o něm získat cenné informace. Byly však také zdroje, které tvrdily, že hrozba balonu pro národní bezpečnost byla velmi malá.

Krátce o špionážních balonech v současnosti

Balóny (někdy se považují za druh aerostatu – uměle vytvořeného létajícího tělesa, lehčího než letadlo, které získává vztlak pomocí nadnášejícího plynu) se pro vědecké, vojenské a jiné účely, často is lidskou posádkou, začaly využívat v 19. století. Některé armády měly i balonové jednotky. Balóny patřily k rozšířenému vojenskému arzenálu ještě v začátcích studené války, ale už bez lidské posádky. Jejich význam pro špionáž rapidně klesl po využívání umělých družic k získávání vojenských údajů.

Rozšířené zůstalo využívání balónů pro meteorologické účely, když se na ně nasazují sondy se snímači. Po světě poletují tisíce takových balónů. Základní princip fungování tohoto systému je, že balóny po vystoupení do určité výšky prasknou a sonda s údaji dopadne na zem (měla by mít padák). Slouží zejména pro výzkum atmosféry, sledování a předpovídání počasí. Lze je využít i v jiných oblastech lidské činnosti. Možné to je i ve vojenství, kde se však sondy nesmějí dostat do cizích rukou, což jejich využití značně omezuje.

Balóny jsou většinou neřízené a horizontálně se pohybují jen na základě vzdušných proudů. Lze na ně připojit i určité přídatné prvky, které umožní jejich částečné řízení. Je to spojeno s technickou náročností a zvyšuje také cenu. Zda byl čínský balon vybaven nějakým takovým zařízením, zatím není známo.

Určitou výhodou balónů pro vojenské (špionážní) účely iv současnosti zůstalo, kromě jejich nízké ceny zejména to, že nad objektem zájmu mohou za určitých podmínek setrvat déle než sputníky, které pravidelně létají po oběžné dráze. Balóny létají níže (ale tak vysoko, jak se letadla nedostanou) – cca do 50 km – na rozdíl do stokilometrových výšek sputnikov. To může přispět k vyšší kvalitě snímků. Kromě toho se vzhledem k materiálu, ze kterého jsou balony, se hůře zachycují radary.

Obecně se na takové objekty v současnosti neútočí, neboť jejich skutečný cíl není snadné identifikovat a až na výjimky jde o zařazení na výzkum či získávání údajů nevojenského charakteru. Pokud se však příliš obává o bezpečnost i balony lze zařadit mezi prostředky, které je třeba sledovat a v případě nebezpečí i zneškodnit.

Efektivnost této činnosti je však v každém případě sporná. V diskusi se objevily ojediněle i názory, že akce může souviset i se psychologickou operací.

Národní bezpečnostní strategie USA z října 2022 o Číně

V úvodu Národní bezpečnostní strategie USA z října 2022 podepsaném prezidentem J. Bidenem se uvádí, že potřeba amerického vedení světa je dnes taková, jako ještě nikdy nebyla. Tato formulace vzbuzuje pochybnosti o tom, zda současný Bílý dům je schopen reálně posuzovat situaci ve světě, její problémy a nalézt způsoby jejich řešení.

I to, co dělá dnes USA a jimi vedený (donucovaný) Západ ohledně Ukrajiny, nese svědčí příliš o schopnosti ani zájmu řešit bezpečnostní problémy, ale více o snaze udržovat ve světě chaos a napětí, aby nebyl pořádek, který plánem Washingtonu nevyhovuje, neboť by jej „omezil“. Je třeba zdůraznit, že jediným, kdo na bojích na Ukrajině získává, je nadnárodní vojensko-průmyslový komplex propojený s finančními kruhy v USA. Vojenské výdaje USA jdou do závratných výšek, přičemž „spojenci“ se na něj také skládají zvýšeným nákupem jimi vyrobených zbraní a využíváním jejich vojenských služeb. Pozadu nezůstává ani slovenská hegeromatovičovláda v demisi a její hlavní proamerický jestřáb Jaroslav Nad' vzorně "diplomaticky" podporovaný dalším ministrem Rostislavem Kačerem.

Ve strategii se Číně věnuje zvýšená pozornost, ale je chytře zahrnuta (téměř schovaná) mezi mnohé role megalomanského pohledu na svět jako jeviště, kde mají hrát USA výjimečnou – vedoucí úlohu. Jedná se o relativní krátkou první pasáž části III, kde se charakterizují globální priority a nazývá se Konkuroující Čína a omezující Rusko.

Přímo Čínou se zabývají necelé dvě stránky (str. 23–25) textu, který má celkem skoro 50 stran. Označuje se za jediného(!) konkurenta USA, který má v úmyslu přetvořit mezinárodní řád a disponuje stále větší ekonomickou, diplomatickou, vojenskou a technologickou silou. Obviňuje se ze snah narušovat aliance USA po celém světě, obzvláště však v indicko-tichooceánském prostoru. Strategie USA vůči Číně má být trojí: 1) investovat do domácí síly, 2) sladit úsilí se sítí spojenců a partnerů, 3) zodpovědně s ní soutěžit při obraně zájmů. Zatímco USA soutěží rázně, soutěž s ČLR zvládají. Peking se upozorňuje, že se bude brát na zodpovědnost za to, co dělá v Sin-ťiangu, Tibetu a Hongkongu.

K hlubšímu zamyšlení jsou zejména závěry, že USA mají trvalý zájem na udržení míru a stability v Tchajwanském průlivu, který je rozhodující pro regionální a globální(???) bezpečnost a prosperitu. Washington nepodporuje nezávislost Tchaj-wanu a je oddán politice jedné Číny, ale řídí se zákonem o vztazích s Tchaj-wanem. Bude se udržovat schopnost USA odolat jakémukoli použití síly nebo nátlaku vůči Tchaj-wanu.

Téměř dojemně vyznívá konec textu, že mezi USA a čínskou vládou a systémem jsou velké rozdíly, ale netýká se to lidí. Hluboce respektují úspěchy, historii a kulturu Číny a chtějí spolupracovat na řešení problémů, které jsou pro obyvatele obou zemí nejdůležitější.

Strategie je zpracována precizně a možná je i dobře a upřímně myšlena. Realita je však jiná, neboť i státy-supervelmoci je třeba hodnotit podle toho, co dělají a ne co mluví, zda píšou ve svých oficiálních dokumentech. I případ čínského „špionážního“ balonu se dal řešit jinak. Nebudeme rozebírat stanoviska Číny k incidentu. Z širšího historicko-sociologického hlediska však lze označit chování USA za příklad se aktéra, který se bojí projevit vstřícnost, neboť si myslí, že se ho přestanou bát a ztratí autoritu, která je beztak oslabená.

O potřebě USA vytvořit další zpravodajskou službu

Bývalý zpravodajský důstojník Jonathan Panikoff, který dnes působí jako ředitel jednoho z výzkumných programů v Atlantické radě, zveřejnil začátkem ledna v časopise Politico článek „Máme už 18 zpravodajských agentur. Potřebujeme ještě jednu“ s podtitulem Ministerstvo obchodu potřebuje své vlastní zpravodajské důstojníky, aby se postavilo proti Číně.

Atlantická rada se na své webové stránce charakterizuje jako základní fórum pro orientaci v dramatických ekonomických a politických změnách, které probíhají ve 21. století. Působí prostřednictvím informování a podněcování vlastní vlivné sítě globálních lídrů. Podporuje konstruktivní vedení a angažovanost v mezinárodních záležitostech na základě ústřední úlohy atlantského společenství při řešení globálních výzev. Snaží se formovat politická rozhodnutí a strategie k vytvoření svobodnějšího, bezpečnějšího a prosperujícího světa.

Za jeden z hlavních úkolů zpravodajské komunity USA, která má 18 služeb resp. agentur (jejich jen stručná charakteristika by vyžadovala samostatný článek), J. Panikoff považuje zjišťovat, co chystá Čína. Objevuje se přitom potřeba zapojit do této činnosti i ministerstvo obchodu, kde působí Úřad pro průmysl a bezpečnost. Jeho posláním je podporovat národní bezpečnost, zahraniční politiku a ekonomické cíle USA zajištěním účinného systému kontroly vývozu a dodržování smluv a podporou pokračujícího vedoucího postavení v oblasti strategických technologií.

Vedení ekonomické (obchodní) války s USA iv kontextu závěrů Národní bezpečnostní strategie z října 2022 vyžaduje věnovat větší pozornost také „ochraně“ hospodářských zájmů v oblasti moderních technologií. Při reakci na národní bezpečnostní výzvy související s Čínou, které jsou stále více poháněny technologií, USA potřebují proto do zpravodajské komunity zařadit ministerstvo obchodu jako nového hráče.

Nebudeme rozebírat detaily postupu USA v této oblasti, ve které podle vlastních receptů brání „rozvoji svobodného obchodu“, což je jinak posvátná kráva, konkurenty, kteří odmítají přijmout jejich normy a zásady, obviňují z nekalých obchodních praktik a hlava-nehlava metají na ně sankce bez opory v mezinárodním právu. Zda je právě rozšiřování působení zpravodajských služeb v oblasti obchodu zárukou úspěchu, necháme na myšlení a jednání establišmentu USA. Vnucuje se však závěr, že jde také o strach, který se tentokrát překonává teatrálním napínáním svalů.

Závěrem

Svět se nachází ve složitém stavu, přičemž se všeobecně připouští, že je nejhorší od konce bipolarity (tedy zhruba od začátku 90. let minulého století). K hlavnímu, i když zdůrazníme, že ne jedinému zdroji politických, bezpečnostních, ekonomických i kulturních (masmediálních) příčin tohoto stavu, patří jednání USA v mezinárodních vztazích. Jistě Washington má dost důvodů obávat se některých kroků „zbytku“ světa, který se označuje za nezápadný. Potíže si však způsobuje i sám, tím, jak se chová vůči tomuto nezápadnému „zbytku“ světa, přičemž často má už nedorozumění i se svými spojenci.

Doba vyžaduje od USA změnu globálního chování. Jednou z nejschůdnějších cest k tomu je vzdát se nereálných a kontroverzních plánů na „vedení světa“. USA jsou zatím stále jedinou supervelmocí, mající svoji sílu, kterou nelze přehlížet. Autoritu si však nezvýší tím, že nebudou respektovat oprávněné zájmy jiných států a národů. Největší (nejsilnější) neznamena jediný, ani to, že si může dovolit dělat všechno, co považuje za výhodné pro sebe. V této souvislosti byl i způsob řešení nejasné události s čínským „špionážním“ balonem promarněnou šancí, přestože šlo o marginální záležitost. Ono, jak se ovšem říká, ďábel je ukryt v detailech.

AUTOR: František Škvrnda st.

CHCI PŘÍSPĚT NA CHOD PORTÁLU

Upozornění: Tento článek je výlučně názorem jeho autora. Články, příspěvky a komentáře pod příspěvky se nemusí shodovat s postoji redakce cz24.news. Medicínské a lékařské texty, názory a studie v žádném případě nemají nahradit konzultace a vyšetření lékaři ve zdravotnickém zařízení nebo jinými odborníky.